

TANEČNÁ A DŽEZOVÁ SKUPINA

Charakteristika a poslanie predmetu

Zameranie populárna a džezová skupina má oproti iným zameraniam svoje špecifiká, ktoré sú dané vysokou mierou individuálnych predpokladov a kompetencií tak jednotlivých členov, ako aj pedagóga, ktorý skupinu vedie. Tieto individuálne predpoklady sa rôznia mierou hudobných daností a stupňom ich rozvinutosti, nie menej dôležitú úlohu zohráva aj otázka hudobného vkusu a prirodzenej preferencie určitých žánrov. Podstatnú rolu zohráva aj obsadenie skupiny, ktoré podlieha prirodzeným personálnym zmenám. Skupina je živý organizmus, v ktorom sa odrazí na celkovej úrovni vyspelosť každého hráča. Snahou pedagóga je využiť schopnosti každého člena skupiny a poskytnúť mu primeraný priestor na slobodný umelecký prejav. V tomto zameraní ide o využívanie vyšších hudobných schopností, akými sú hudobná predstavivosť, hudobná fantázia a hudobná tvorivosť, ktoré u reprodukčných činností ostávajú nedotknuté. Úzke prepojenie a medzipredmetová spolupráca je potrebná s predmetom hudobná náuka zameraná na džez, pretože jednotlivé témy oboch predmetov sú veľmi úzko prepojené. Konkrétne náuka o harmónii, základy hudobnej skladby, jednotlivé štýly a žánre džezu a modernej populárnej hudby, hudobné formy a hudobná terminológia. Študijné zameranie Tanečná a džezová skupina zahŕňa aj základy hudobnej skladby, náuku o hudbe, dejiny džezu a modernej populárnej hudby a improvizáciu.

Špecifické ciele

Pri definovaní špecifických cieľov vychádzame z cieľa všeobecného, ktorým je výchova hudbou k hudbe a rozvoj všestranne rozvinutej osobnosti. Zameranie tanečná a džezová skupina sa prirodzene premieta aj v rozvoji kľúčových kompetencií.

- Sociálno-komunikačné spôsobilosti: V tomto zameraní ide o komunikáciu hudbou aj o hudbe.
- Matematicko-vedná spôsobilosť: Zameranie učí žiaka logike harmonických vzťahov, formovej štruktúry. Akustika, fyzikálne zákonitosti hudby sú samostatnými vednými disciplínami, s ktorými žiak prichádza cez hudbu do kontaktu.
- Spôsobilosti v oblasti IKT si žiak rozvíja cez vyhľadávanie notových a výukových zdrojov z internetu, cez poznávanie možností elektronických nástrojov.
- Metakogníciu - spôsobilosť učiť sa učiť - pestuje hra na inštrumentálnom nástroji priam učebnicovo. Inštrumentálna hra je založená na senzomotorickom učení a žiak má možnosť sledovať na sebe zákony učenia: cviku, efektu, transféru, interferencie, budovania dynamických stereotypov, automatizácie, vnímania, pozornosti, pamäte.
- Spôsobilosť riešiť problémy si žiak pestuje napríklad voľbou adekvátnych prstokladov, harmonizáciou piesní.
- Sociálne a občianske spôsobilosti u žiakov učiteľ buduje tým, že z nich vychováva praktických muzikantov pre potreby občianskeho života: obrady, oslavy, ľudovú hudbu, kapely, kostoly, rodinné udalosti.
- Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru – cez hudbu sa vytvára aj vzťah k iným druhom umenia a cit pre krásno.

Profil absolventa

Absolvent zamerania tanečnej a džezovej skupiny dosiahol:

- Úroveň rozvoja hudobných a tvorivých schopností, ktorá mu umožňuje byť platným členom tanečnej a džezovej skupiny s vlastným tvorivým vkladom a prejavom.
- Takú úroveň pochopenia hudobnej reči a jej výrazových prostriedkov v tanečnej a džezovej hudbe, ktorá ho vedie k vlastným tvorivým počinom.
- Orientáciu v jednotlivých štýloch a žánroch tanečnej a džezovej hudby z hľadiska jej vývoja.
- Predpoklady pre ďalšie vzdelávanie sa na džezovom konzervatóriu, alebo vysokej škole tohto zamerania.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Je ťažké určiť vzdelávacie štandardy v jednotlivých ročníkoch, pretože je skôr výnimočné, aby sa na rovnakej pomyslenej štartovacej čiare stretli inštrumentálne aj hudobne vyrovnaní hráči a štyri roky pracovali rovnakým tempom. Úloha pedagóga je skôr v koordinácii jednotlivých hráčov a poskytnutí čo najlepších podmienok na ich rast. Proces poznania a využívania harmonických a improvizáčnych postupov prebieha po špirále, jednotlivé stupne sa prelínajú a nie je možné ich od seba oddeliť, tým menej časovo ohraničiť.

Z aspektu tvorivosti, ako najvyššej kognitívnej funkcie, budú požiadavky na prácu v skupine od reprodukčných činností až ku vysokej miere vlastného vkladu takéto:

- hra z partov podľa vopred vytvoreného aranžmánu,
- hra podľa sluchu na základe sluchovej analýzy a harmonického rozboru,
- hra skladieb s plochami určenými na improvizáciu jednotlivých nástrojov,
- hra skladieb s ustálenou formou ako napríklad blues, alebo piesňová forma typu AABA,
- skladby s bežnými harmonickými postupmi - výber z džezových štandardov,
- vlastné kompozície,
- kolektívna improvizácia.

Učebný plán: 24

Časová dotácia : 1,5 hodiny

Oblasť harmónie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ spoznajú systém intervalov, akordov, stupníc	✓ Intervaly, stupnice, akordy
✓ porozumejú hlavným harmonickým funkciám, ich substitúciám akordmi na vedľajších stupňoch, vzťahom v kadencii, úlohe a variabilite dominanty, vzťahu akordu a jeho akordickej stupnice vo funkčnej a	✓ Kadencia, spoj II.-V.-I. stupňa, tenzie (pridaná terciová nadstavba akordu), typy akordov na vedľajších stupňoch, modálne stupnice, alterované akordy, akordické

<ul style="list-style-type: none"> ✓ neskôr i modálnej harmónii, ✓ dokážu tieto poznatky aplikovať v harmonizácii džezových a populárnych skladieb ✓ dokážu tieto poznatky aj analyzovať či už sluchovou analýzou, alebo harmonickým rozborom študovaných skladieb, ✓ aplikujú vo vlastných kompozíciách poznatky zo štúdia harmónie, ✓ vytvoria si vlastný „rukopis“ a štýl. 	<p>stupnice, dominanta, typy dominánt: primárne, sekundárne (dominanty k II., III., IV., V., VI. stupňu), rozšírené (extended), sled mimotonálnych dominánt, substituovaná dominanta, dominanta so špeciálnou funkciou, dominanta na zníženom VII. stupni, modulácia.</p>
--	---

Oblasť improvizácie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikujú improvizčné postupy v jednej stupnici: sekvencie postupov v terciách, kvintakordoch, septakordoch, frázy s pridanými chromatickými tónmi... ✓ použijú tieto postupy aj pri zmene tóniny v postupoch po celých tónoch, poltónoch, malých a veľkých terciách, zväčšených kvartách všetko smerom hore, aj opačne, ✓ osvoja si džezovú kadenciu, spoj II. – V. – I. stupňa, v durovej aj v molovej tónine ✓ precvičia tento spoj posúvaním tonálneho centra vyššie uvedeným spôsobom v rôznych tóninách, ✓ zvládnu formu blues ✓ aplikujú okrem základnej schémy aj harmonické obmeny ✓ vytvárajú sóla s využitím pentatonickej a bluesovej stupnice ✓ transponujú sóla aj do iných tónin ✓ osvoja si harmonické postupy, v ktorých sa strieda viac akordov smerujúcich k tonike „hojdačky“ s využitím harmonických zámen a substitúcií, ✓ ovládajú tieto postupy v rôznych tóninách, napr. v sekvenciách vyššie uvedených postupov, ✓ osvoja si použitie akordických stupníc k rôznym akordom a ich alteráciám: mixolydickú, celotónovú, zmenšenú, dórsku, lokrickú... ✓ pochopia hudobné súvislosti medzi akordmi - ako harmonickým a stupnicami – melodickým vyjadrením tej istej množiny tónov, ✓ dokážu aplikovať tieto postupy v improvizáciách, ✓ analyzujú sóla iných, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Riffová technika, sekvencie, variácie, téma, chorus, rozklad akordov, stupnicový sled, pentatonika, bluesová stupnica, blue tón, tritón, frázovanie, artikulácia, akcent, tón: melodický, akordický, chromatický, priechodný, priet'azný, striedavý... ✓ Spoj II-V-I. ✓ Forma blues. ✓ Improvizácia v bluesovej, pentatonickej stupnici ✓ Sled akordov III-VI-II-V. ✓ Improvizácia v akordických stupniciach

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnocujú prijaté hudobné informácie, ✓ posúvajú sa na vyššiu úroveň svojich schopností vyjadriť sa hudbou 	
--	--

Rytmická zložka hry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokážu hrať v swingovom triolovom štýle ✓ dokážu hrať v rovnakých osminových hodnotách, napríklad v štýle bossanova, ✓ zvládnu rôzne štýly tanečnej, džezovej a v súčasnosti čoraz populárnejšej latino hudby ✓ porozumejú členeniu a periodickému opakovaniu a variovaníu rytmickej zložky v súvislosti s formovou výstavbou skladby ✓ dokážu aplikovať získané poznatky na charakterovo vhodné skladby ✓ analyzujú jednotlivé rytmické prvky pri počúvaní, ✓ dokážu rytmické štruktúry pomenovať a určiť, ✓ získajú bohatú zásobu možností rytmického členenia pri improvizácii, ✓ aplikujú získané poznatky pri vytváraní vlastných rytmických štruktúr. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Skladba, alebo cvičenie so swingovým rytmom ✓ Skladba, alebo cvičenie s rovnakým delením rytmických hodnôt. ✓ Triola, synkopa, swing, predrazená, es-ta (oneskorená), ťažká doba, stoptime (generálna pauza), fade out (postupné stíšenie dostratena), polyrytmus, nepravidelné takty...

Záverečná skúška:

- ✓ Interpretácia dvoch charakterom odlišných skladieb pred trojčlennou skúšobnou komisiou. Za záverečnú skúšku možno považovať aj verejné vystúpenie skupiny za účasti skúšobnej komisie (napríklad na absolventskom koncerte), pri ktorom odznejú najmenej dve charakterom odlišné skladby